

*Чебановська В. М.,
вчитель української мови і літератури Грузьківського НВК Кіровоградської
районної державної адміністрації Кіровоградської області*

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК УМОВА ПІДВИЩЕННЯ ФІЛОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Актуальність та постановка проблеми. Використання інформаційно-комунікаційних технологій забезпечує активізацію діяльності вчителя та учнів на уроці, сприяє здійсненню диференціації та індивідуалізації навчання, розвитку спеціальної або загальної обдарованості, формуванню знань, посилює міжпредметні зв'язки.

Аналіз останніх досліджень. Традиційне навчання з орієнтацією на середнього учня, перевагою репродуктивної діяльності над пошуковою не відповідає вимогам часу. Тому настала необхідність переходу від «передачі знань» до «навчання вчитися», «навчати жити».

Виклад основного матеріалу дослідження. Інформатизація освітнього процесу є одним із важливих шляхів пізнання світу та науки і посідає провідне місце в реформуванні освіти України. Бурхливий розвиток засобів інформатизації (комп'ютерів, комп'ютерних комунікацій, будь-яких електронних пристроїв), а отже, поява нових технологій обробки, передачі, одержання і збереження інформації відкриває нові можливості для застосування комп'ютерів у навчальному процесі.

Учитель, навіть найталановитіший, уже не може бути єдиним джерелом інформації. Традиційне навчання з орієнтацією на середнього учня, перевагою репродуктивної діяльності над пошуковою не відповідає вимогам часу. Тому настала необхідність переходу від «передачі знань» до «навчання вчитися», «навчати жити». Сучасному учневі не так треба подати тему, як навчити осмислювати її, а він вже потім шукатиме інформацію, яка допоможе реалізувати проблему. Отож повернути учням інтерес до шкільних предметів,

зробити навчання цікавим, посилити бажання учитися спонукало мене до пошуків. На мою думку, сприяти вирішенню поставлених перед освітою завдань мають інформаційно-комунікаційні технології навчання.

Досвід переконує, що комп'ютер сприяє не тільки розвитку самостійності, творчих здібностей учнів, його застосування дозволяє змінити саму технологію надання освітніх послуг, зробити урок більш наочним і цікавим. Комп'ютер забезпечує активізацію діяльності вчителя та учнів на уроці, сприяє здійсненню диференціації та індивідуалізації навчання, розвитку спеціальної або загальної обдарованості, формуванню знань, посилює міжпредметні зв'язки. Все це дає можливість покращити якість навчання.

Спостерігаючи за дітьми, вважаю, що роботу з інформаційними технологіями краще планувати в другій частині уроку, оскільки під час спілкування з комп'ютером відбувається надмірна активізація психічних структур, діти втомлюються, і це заважає подальшому ефективному засвоєнню матеріалу. Безумовно, час, відведений на роботу з комп'ютером, повинен відповідати встановленим санітарно-гігієнічним нормам.

Вивченню мови та літератури в 5 класі притаманні специфічні особливості, обумовлені тим, що діти молодшого підліткового віку в деякій мірі сприймають життя як гру. І тому на уроках застосовую навчальні комп'ютерні ігрові програми.

Оцінювання засвоєних знань є суттєвим чинником у формуванні особистості, а контроль за навчально-пізнавальною діяльністю школярів – обов'язкова складова навчального процесу. На уроках української мови застосовую тестові комп'ютерні програми «Українська мова. 6 клас», «Українська мова. 9 клас». Це різнорівневі комплексні завдання, що поєднують у собі репродуктивні і творчі елементи.

З метою якісної підготовки до ЗНО у старших класах, ми проводимо поточне і підсумкове тестування з кожної теми, використовуючи тести з різними видами завдань.

Мета вчителя-словесника – навчити учнів не лише опрацьовувати матеріали, а й уміти їх представляти, бо сьогодення вимагає від сучасної молоді не простого опанування комп'ютерної техніки, а й вміння нестандартно, творчо показати свою роботу, відстоювати свою думку та аргументувати свої дії. Переваги такої роботи надзвичайні, адже зростає зацікавленість предметом вивчення, учні самі стають творцями, ініціаторами нових ідей, розвивають свої інтелектуальні здібності.

Комп'ютерна презентація – це авторське учнівське бачення теми, розробка певного сценарію виконання і представлення аудиторії, яка, до речі, може бути абсолютно різною: від учнів початкової школи до вчителів. Комп'ютер дає можливість використання інформації мережі Інтернет, дозволяє ілюструвати, естетично оформляти сторінки, використовувати ефекти анімації.

Діти вчаться бути послідовними у відборі найсуттєвішої інформації.

До уроків вивчення життєвого і творчого шляху письменника учні готують презентації, вікторини.

За допомогою комп'ютерної програми перевіряю вміння школярів читати текст мовчки.

Для унаочнення навчального матеріалу дуже часто використовую ресурси Інтернету.

У своїй роботі використовую матеріали, розроблені методистами та вчителями-практиками, зокрема диски з української літератури для 5, 6, 8, 9, 10 класів, «Тарас Шевченко: життя і творчість», окремі диски за творами програми 8, 10–11 класів, з української мови.

Застосовую перегляди фільмів або їх фрагментів з прочитаними програмовими текстами, наприклад «Тіні забутих предків» за повістю М. Коцюбинського, «Наталка Полтавка» за І.Котляревським, «Украдене щастя», «Захар Беркут» за І. Я. Франком та інші. Використовую записи телепередач про письменників, що вивчаються у шкільному курсі української літератури, наприклад, про Бориса Олійника, Олесья Гончара, Івана Багряного, Олександра Довженка, Лесю Українку, Михайла Коцюбинського, Івана Нечуя-

Левицького, Василя Симоненка, Василя Стуса, Тараса Шевченка, Володимира Сосюру та багатьох інших.

Висновки. Вважаю, що головне завдання використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі вивчення української мови й літератури – підвищити пізнавальний інтерес учнів до вивчення предмета, ефективність його опанування школярами.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє оживити урок, зв'язати його з дійсністю, забарвити різними фарбами почуттів, озвучити урок музикою, звуками природи. Зіставити власні спостереження, надихнути на бажання побачити це в дійсності, збагатити власний досвід.

Впевнена, що такі уроки:

- 1) розвивають у дітей креативне мислення;
- 2) навчають по-іншому сприймати прочитаний або прослуханий текст;
- 3) повніше й точніше висловлюють свої думки;
- 4) проявляють свої індивідуальні можливості;
- 5) долають певні труднощі в навчальній діяльності;
- 6) будують творчий процес майже самостійно.

Отже, використання комп'ютерних технологій вносить суттєві зміни у діяльність педагога та розвиток учня як особистості, ставить нові вимоги до професійної майстерності викладання предмета, вимагає чіткої організації та індивідуальної роботи з кожним учнем під час навчально-виховного процесу.

Список використаної літератури

1. Інформатизація середньої освіти: програмні засоби, технології, досвід, перспективи / ред. В. М. Мадзігон та Ю. О. Дорошенко. – К. : Наукова думка, 2003.
2. Інформаційні технології в навчанні. – К. : Видавнича група ВНУ, 2006. – 240 с.
3. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посібник / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – К. : А.С.К., 2006.

4. Нісімчук А. С. Сучасні педагогічні технології : навчальний посібник / Нісімчук А. С., Падалка О. С., Шпак О. Т. – К. : Видавничий центр «Просвіта», «Книга пам'яті України», 2000. – 368 с.

5. Сороко Н. В. Реалізація діяльнісного підходу при комп'ютерному навчанні в умовах оновлення мовної освіти в Україні / Сороко Н. В. // Засоби і технології єдиного інформаційного освітнього простору : зб. наук. праць / за ред. В. Ю. Бикова, Ю. О. Жука. – К. : Атіка, 2004.